

Itinera Gallica et Hispanica

Hugo Sonnevile

Frans

Alex VANNESTE. *Le français du XXIe siècle. Introduction à la francophonie. Éléments de phonétique, de phonologie et de morphologie.* – Antwerpen/Apeldoorn, Garant, 2005, 24 x 17, [IV-] 337 p., ISBN 978 90-441-1741 7, € 24,90.

Le français du XXIe siècle biedt een externe en een interne approach van het Frans.

De drie eerste hoofdstukken¹ situeren de plaats en evalueren de rol van het Frans onder de (wereld)talen. Voorts komen de hoofdmomenten uit de geschiedenis van de taal aan de orde en wordt er ingegaan op de initiatieven waarmee de Franse overheid en diverse internationale organisaties de verspreiding en de uitstraling van het Frans promoten. Dit deel bevat een schat aan informatie m.b.t. taaltoestanden op regionaal en op wereldvlak. De territoriale en sociale variatie van het Frans krijgt heel wat aandacht.

In de volgende hoofdstukken² nemen de fonetiek en de fonologie van het Frans het leeuwendeel voor hun rekening. De fysische aspecten van de “klankleer” vormen een aanloop tot de bladzijden over de specifieke eigenschappen van de uitspraak van het Frans, waarin vlotte mondelinge communicatie als een continue stroom van woordgroepen klinkt.³

De auteur confronteert vrij vaak het Frans met het Nederlands en andere talen, wat het inzicht van de lezer ten goede komt. Hij signaleert het naast elkaar bestaan van diverse codes (normen), naargelang van het taalregister en het sociale niveau van de sprekers. In die situatie schuilt wellicht een onderschat gevaar voor de toekomst...⁴

Een uitvoerige bibliografie en een alfabetisch register (vaktermen, overige noms communs en eigennamen)⁵ vervolledigen de ruim georiënteerde synthese.

¹ 1 Le français et les langues dans le monde. 2 La francophonie. 3 Le français au XXIe siècle : linguistique et grammaire.

² 4 La phonétique. 5 La phonologie. 6 La morphologie.

³ Behalve ruim bekende fenomenen als *la liaison*, *l'enchaînement consonantique* e.d., vinden we er subtiel items, zoals *la jointure*. Met deze term wordt bedoeld “une frontière (virtuelle) pertinente entre segments, syllabes, mots, syntagmes, phrases, etc., [qui] permet de distinguer certains énoncés : *l'autre est noir / l'eau très noire, un signalement / un signe allemand, [...] discret / dix secrets* etc. La jointure se marque le plus souvent par une pause combinée avec un accent, une modification de ton, le nom amuïssement du [↔], la force de tension des consonnes ([tr] est implusif dans *l'autre est noir* et implusif dans *l'eau très noire*), la rupture mélodique, l'allongement, l'assimilation, ou une combinaison de ces phénomènes.” (p. 247).

⁴ Horden leerlingen en studenten ervaren dat het zgn. *street French* afwijkt en nog verder wegdrijft van het verzorgde Frans dat op school als vreemde taal onderwezen wordt. De voortschrijdende sociale fragmentatie vormt wellicht een grotere uitdaging voor het Frans dan de verloren concurrentiestrijd met het Engels...

⁵ De drie categorieën worden in het register typografisch onderscheiden.

J. DE SPIEGELEER, R. SINJAN, H. WEEKERS. *Comme il faut. Entraînement grammatical axé sur la communication. Corrigé*. Tweede druk. – Mechelen, Wolters Plantyn, 2005, losbladig, geperforeerd, 29,5 x 21, 171 p., ISBN 978 90-301-7640 4, € 20,16.

Voor autodidacten en leraren in tijdnoed bracht het auteurstrio van het oefenboek *Comme il faut*⁶ een volledig uitgewerkte correctiesleutel.

De oefeningen in *Comme il faut* bieden gevarieerde taaltraining voor halfgevoerden m.b.t. alle belangrijke onderdelen van de Franse spraakkunst. Het oefenmateriaal is op praktische communicatie gericht, wat de polemische kloof tussen “kennis” en “vaardigheden” helpt te overbruggen. Diverse hoofdstukken staan in het teken van taalhandelingen; het hele boek door wisselen de gebruikelijke oefenvormen (répondez, répondez négativement, traduisez [NL F], faites des phrases d’après le modèle, complétez...) af met ruimer opgevatte opdrachten in concrete situaties.

Het leermiddel is bestemd voor de twee hoogste graden van het secundair onderwijs, voor hogescholen en voor het volwassenenonderwijs. Naast het oefenboek en de correctiesleutel is een handleiding voor leraren⁷ beschikbaar.

Spaans

Sylvie KOURIM-NOLLET. *Básico. Le monde hispanique*. 4e édition mise à jour: Francis SANCHEZ ; 5e édition mise à jour et augmentée: Raquel RIVAS. – Paris, Didier, 2005, 21 x 14, 368 p., ISBN 978 2-278-05856 3, € 18.

Ruim veertien jaar geleden verscheen de diptiek *Básico*, die in dit tijdschrift besproken werd.⁸

In deel één, *La langue espagnole*, een handige combinatie van een beknopte spraakkunst, een woordenschatleermiddel en een praktijkgerichte taalgids met wat informatieve lectuur als toemaatje, zijn de bindteksten in het Frans gesteld. Het vnl. voor zelfstudie bedoelde leermiddel, blijft als *Básico 1* leverbaar.⁹

Ondanks de Franse ondertitel is *Básico 2* volledig in het Spaans geredigeerd.¹⁰ Het met vele zwart-wit en kleurenfoto's geïllustreerde boek laat studenten en andere geïnteresseerden met de Spaanssprekende landen in de Oude en de Nieuwe Wereld kennis maken. In de jongste uitgave wordt niet meer vermeld dat de publicatie het tweede deel van een ruimer geheel vormt. Voorts is er een nieuwe ondertitel, *le monde hispanique*, die beter de inhoud van het boek typeert dan *la civilisation hispanique*, de ondertitel van de vier vorige edities.¹¹

⁶ J. DE SPIEGELEER, R. SINJAN, H. WEEKERS. *Comme il faut. Entraînement grammatical axé sur la communication*. Deurne, Wolters Plantyn, 1997 (tweede oplage 1999), 260 p., ISBN 90 301-5870 0; tweede druk, Mechelen, Wolters Plantyn, 2002 (en latere oplagen), 260 p., ISBN 90 301-7567 2 / 978 90-301-7567 4, boek + cd-rom (selectie uit het oefenboek plus extra oefenmateriaal), € 17,65.

⁷ *Comme il faut: handleiding*, ISBN 978 90-301-6384 8, gratis.

⁸ 20ste jg., 1995, nr. 1, p. 76-77.

⁹ S. KOURIM-NOLLET, *Básico 1: la Langue espagnole*. Paris, Didier, 1992, 224 p., ISBN 978 2-278-03899 2, € 14,20.

¹⁰ Moeilijke woorden worden in voet- of randnoten verklaard (Franse vertaling).

¹¹ De elkaar snel opvolgende uitgaven (1992¹, 1993², 1995³, 1998⁴ = 4^e édition mise à jour par Francis Sanchez) bevatten alle 335 bladzijden.

De nieuwe *Básico* geeft een omvattend beeld van de wereldwijde *Hispanidad*. Eerst komt Spanje als geheel aan de beurt in een inleidend luik over de aardrijkskundige en economische aspecten van het land. Daarna komen de *comunidades autónomas* aan de beurt. Op een gelijkaardige manier wordt Spaanssprekend Amerika eerst als een geheel behandeld, waarna de negentien staten aan de orde komen. Ten slotte worden de geschiedenis en de beschaving van de *hispanidad* – en de interactie tussen beide aspecten – doorgenomen. Het chronologisch exposé wordt zesmaal onderbroken door een keus van literaire teksten.

De auteurs hebben verdienstelijk werk geleverd bij het actualiseren van het boek. Alle belangrijke recente ontwikkelingen en realisaties¹² zijn opgenomen in de teksten en verwerkt in de grafieken. Waar toevoegingen en inlassingen niet volstonden, werden hele paragrafen en hoofdstukken herschreven. De nieuwe *Básico* is een aanrader voor aspirant hispanisten en leergierige reizigers. Door het uitgebreide register is het tegelijk een handig naslagwerkje.

Belgicana

Jef VAN DEN STEEN. *Geuze en krieb : de champagne onder de bieren*. Met foto's van Andrew Verschete. – Leuven, Davidsfonds, 2006, gekart., 29,5 x 25, 176 p., ISBN 978 90-5826-410 7, € 34,50.

De formule “champagne onder de bieren” typeert op een heel lovende manier een drank die uitsluitend in Brussel en delen van Brabant (en nu ook in West-Vlaanderen) geproduceerd wordt. Het bier van spontane gisting waarvoor een wettelijk bepaald aandeel tarwe als grondstof vereist is, blijft ondanks de publiciteit die in de laatste vijftig jaar voor enkele labels gemaakt werd, een illustere onbekende. Het grote publiek kent vnl. industrieel vervaar-

digde en met koolzuurgas verzadigde zoete “capsulegeuze en krieb” van internationale in België opererende biergiganten.

Jef van den Steen, brouwer, conferencier en auteur,¹³ voert de lezer mee naar de boeiende wereld van de geuze en de later gelanceerde krieb- en fruitbieren. Die dranken zijn de enige voortzetting van het trio “faro, meerts en lambik”, die in het onafhankelijke België tot W.O. I de reputatie van het Brusselse bier hoog hielden. Geuze wordt gemaakt door biestekers die oude en jonge lambik vakkundig mengen zodat in een later stadium een fijn en verfrissend bier ontstaat. De traditionele vervaardiging wordt tot op vandaag toegepast door enkele, vnl. in het Pajottenland gevestigde, producenten.

¹² Politieke verschuivingen, ingrijpende internationale akkoorden, demografische gegevens, economische crisissen en hervormingen; de verdere opmars van de Latijns-Amerikaanse film, nieuwe hypermoderne musea...

¹³ J. van den Steen publiceerde bij dezelfde uitgever *Trappist: het bier en de monniken* (2003) en *Abdijbieren: geestrijk erfgoed* (2004); v. *Romaneske*, 30ste jg., 2005, nr. 2, p. 51-52).

De uitvoerig gedocumenteerde en met vele kleurenfoto's verluchte publicatie bevat de geschiedenis van het biertype,¹⁴ een degustatieverslag van de leverbare traditionele geuzen, een presentatie van de dertien huidige producenten en een reeks recepten die het gastronomische potentieel van het spontaan gegiste bier (en van enkele gespecialiseerde restaurants) illustreren. Door de grondige en tegelijk brede aanpak van de auteur legt het prachtige bierboek links met externe kennisgebieden, zoals plaatselijke geschiedenis, botanica (kriekenvariëteiten) en... etymologie: wat is de oorsprong van het woord *geuze* en... is er een verband tussen "de champagne onder de bieren" en de geuzen uit de zestiende eeuw of de antikle-rikale liberalen (geuzen) uit de negentiende eeuw?

---

¹⁴ Productiewijze, bewaring, distributie, geografische verspreiding, smaakverschuivingen bij de bierliefhebbers...